

Yetişkin endokrin hemşireliği için endokrinoloji yetkinlik çerçevesi Derneği: 2. baskı

**Veronica Kieffer, Kate Davies¹, Christine Gibson², Morag Middleton³,
Jean Munday⁴, Shashana Shalet⁵, Lisa Shepherd⁶ ve Phillip Yeoh⁷**

University Hospitals of Leicester NHS Trust, Department of Diabetes and Endocrinology, Leicester Royal Infirmary,
Leicester, LE1 5WW, UK

¹Great Ormond Street Hospital for Children NHS Trust, London, UK

²Central Manchester University Hospitals NHS Foundation Trust, Manchester, UK

³NHS Grampian, Aberdeen, UK

⁴Portsmouth Hospitals NHS Trust, Portsmouth, UK

⁵Salford Royal Hospitals Foundation Trust, Salford, UK

⁶Heart of England NHS Foundation Trust, Birmingham, UK

⁷The London Clinic, London, UK

Sorumlu Yazar:
SfE Nurse Committee
Email
nurses@endocrinology.org

Özet

Bu yeterlilik çerçevesi, endokrin bozukluğu olan yetişkinlerin aldığı klinik bakımı geliştirmek için Endokrinoloji Derneği'nin desteğiyle endokrinoloji konusunda uzman hemşirelerden oluşan bir çalışma grubu tarafından geliştirilmiştir. Hemşireler, hastaların uygun bakımı alabilmeleri için en üst düzeyde çalışıklarını gösterebilirler.

Yetişkin endokrinoloji alanında uzman hemşirenin çalışabileceği bir yeterlilik çerçevesi formüle edilerek, profesyonel sağlık bakımı uygulayıcıları olarak gelişimlerini artırılabileceği öngörmektedir. Bu, Yetişkin Endokrin Hemşireliği İçin Endokrinoloji Yetkinlik Çerçevesi ikinci baskısıdır.

Benign adrenal tümörler, hipo- ve hiperparatiroidizm, osteoporoz ve polikistik over sendromu üzerine dört yeni yetkinlik çerçevesi eklenmiştir. Araştırmacılar ve Endokrinoloji Derneği, daha fazla gelişme ve fikirlerin gelecekteki versiyonlarına dahil edilebileceği bekłentisiyle, hazırlanan doküman ile ilgili hem ulusal hem de uluslararası düzeyde yapıcı geri bildirimleri memnuniyetle karşılamaktadır.

Anahtar Kelimeler

- hemşirelik
- endokrinoloji
- yeterlilik çerçevesi

Endocrine Connections
(2015) 4, W1-W17

Giriş

Yetkinlik, 'Kişinin mesleki sorumluluklarının gereklerine yeterince cevap verebilmek için gerekli bilgi, muhakeme, beceri, enerji, deneyim ve motivasyona sahip olma durumu' olarak tanımlanmaktadır (1). 'Öğrenilen bilgi, değer ve becerilerin uygulamaya entegre edilebileceğini gösteremek' olarak da tanımlanmaktadır (2).

Yetişkin endokrin hemşireliği oldukça uzmanlık gerektiren bir alandır ve son yıllarda hemşireler rollerini ulusal ihtiyaçlara göre genişletmektedir. Endokrinoloji Derneği Hemşirelik Komitesi, hemşirelerin bu dinamik ve hızla gelişen alanda rollerini

geliştirmeleri için profesyonel öneriler ve destegin gerekliliğine inanmaktadır (3).

2013 yılında Society for Endocrinology Competency Framework for Adult Endocrine Nursing'in ilk baskısı yayınlandı (4). Ardından, ikinci baskiya benign adrenal tümörler, hipo- ve hiperparatiroidizm, osteoporoz ve polikistik over sendromu olmak üzere dört yeni yeterlilik yeni konu eklenmiştir. Bu yeterlilikler, pediatrik endokrinoloji alanında uzman hemşire meslektaşlarımız tarafından hâlihazırda yürütülen çalışmalara dayanmaktadır.

Bununla birlikte, yetişkin endokrinoloji alanında uzman hemşirelerin daha farklı rollere sahip olduğunun farkındayız. Bazı hemşireler tüm endokrin bozukluklarıyla ilgilenirken, diğerleri belirli bir hastalık alanına odaklanabilmektedirler. Bu nedenle, hemşirerin ve diğer klinik yönetici hemşirelerin rollerine özgü yetkinlikleri seçmeleri gerekmektedir.

Ek olarak, bazı endokrinoloji hemşirelerinin bu belgede yer almayan durumlarda da hasta bireylere bakım sağlayacağı kabul edilmektedir. Bunun, belirli bir ulusal gereksinimle başa çıkmak için birçok görevin üstlenilmesinden kaynaklandığı kabul edilmektedir ve bu yeterliliklerin, hemşirelerin kendi rolleriyle ilgili yeterlilikler geliştirmelerine yardımcı düşünülmektedir. İlerleyen zamanlarda, ihtiyaçlar belirlendikçe ek yetkinlikler geliştirilmesi planlanmaktadır.

Benner'in "Acemiden Uzmanı" (Novice to Expert) kavramı bu yeterlilikler için temel alınmıştır ve uyarlanmıştır (5, 6, 7). Genel bir kural olarak, uzmanlığa yeni başlayan hemşirelerin 6 ay içinde yeterli düzeye ulaşması beklenmektedir.

"Uzman" seviyesinde bir endokrin hemşiresinin uzmanlık alanında birkaç yıllık deneyimi olması ve özerk olarak çalışması beklenmektedir. Bununla birlikte, bazı hemşirelerin belirli bir hastalık alanında "uzmanlaşırken" başka bir alanda "yeterli" bir düzeye ulaşabileceklerinin farkındayız. Tüm yeterlilikler tüm endokrin alanında uzman hemşireleri için geçerli olmayacağıdır.

Yeterlilik çerçevesi bu bağlamda ve ayrıca aşağıda yer alan diğer profesyonel ve politik faktörler dikkate alınarak geliştirilmiştir:

- Yetişkin endokrin hemşireliğinde Birleşik Krallık (United Kingdom, UK) kapsamında standartların geliştirilmesi ihtiyacı.
- Uygulamada beceri ve bilginin profesyonel akreditasyonu ihtiyacı.
- İş başında ve yaşam boyu öğrenme ile birlikte supervizyona artan odaklanma.
- Artan hasta birey ve bakım vericilerin bekentileri.
- Uzman hemşirelikte liderliğe duyulan ihtiyaç.
- Ulusal hizmet çerçeveleri, klinik yönetişim ve hizmet modernizasyonu.

Yetişkin Endokrin Alanında Uzman Hemşire Rolü

Uzman yetişkin endokrin hemşiresi, Hemşirelik ve Ebelik Konseyi'ne (Nursing and Midwifery Council, NMC) kayıtlı ve lisans derecesine sahip bir hemşire olmalıdır. "Uzman" rolünde çalışan endokrin hemşiresinin bir yüksek lisans derecesine sahip olması veya bu konuda aktif olarak çalışıyor olması

öngörülmektedir. Bir "uzmanın" bu klinik sorumluluk düzeyinde bağımsız olarak çalışabilmesi için Bağımsız Reçete Yazan Hemşire olması gerekmektedir.

Bu yeterlilik çerçevesinin, endokrin hemşirelerinin mevcut uygulama düzeylerini belirlemelerine ve kişisel eğitim ve gelişim ihtiyaçlarını belirleyerek kariyerlerini daha yapılandırılmış bir şekilde planlamalarına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Düzeylerdeki ilerleme, teorik bağlama, beceri düzeyine, performans değerlendirmesine ve bireysel hedeflere bağlı olarak her hemşire için farklıdır. Uzman endokrin hemşiresi, görevi başladiktan sonra 5 yıl içerisinde, kendileriyle ilgili yeterliliklerde "uzman" statüsüne ulaşabilirler.

Hemşireler her zaman uygulamalarını ileri düzeye taşımak için çalışmalıdır. 1990'ların başında Birleşik Krallık eski adıyla Hemşirelik, Ebelik ve Sağlık Ziyareti Merkez Konseyi (Council for Nursing, Midwifery and Health Visiting) olan, şimdi ise Hemşirelik ve Ebelik Konseyi (NMC), tüm hemşirelerin, ebelerin ve diğer sağlık profesyonellerinin her zaman bilgi, beceri ve yeterliliği elde etmek, sürdürmek ve geliştirmek için nasıl çaba sarf etmesi gerektiğini detaylıca açıklayan bir Etik Davranış Kuralları (Code of Conduct) (8) geliştirmiştir ve bu çalışma 2008 yılında tekrarlanmıştır (9). Hemşirelerin rollerini giderek artırdıkları ve uygulamalarının kapsamlarını ilk zamanlara kıyasla genişlettikleri kabul edilmektedir (10).

Yetkinlik Çerçeveesi Nasıl Kullanmalı

Bu yetkinlik çerçevesi, yetişkin endokrin hemşireleri olarak çalışan hemşirelere özgü bilgi, beceri ve müdahalelere odaklanmaktadır. Bu çerçevenin bağımsız bir işlevde sahip olması amaçlanmakla birlikte, tüm yetkin hemşireler için temel becerilere ve yeterliliklere odaklanan diğer çerçevelerle ve ulusal yönergelerle birlikte kullanılmalıdır.

Yetkinlik Çerçeveisinin Faydaları

Yeterlilik çerçevesi hemşireler, onların işverenleri, hasta bireyler ve toplum için faydalar sağlamaktadır.

Hemşireler için yararlarına aşağıda yer verilmiştir:

- Tutarlı bir şekilde daha yüksek standartlarda bakım sunar.
- Uygulama düzeyini belirler ve daha yapılandırılmış bir şekilde bir kariyerini planlar.
- Kişisel eğitim ve gelişim ihtiyaçlarını belirler.
- Potansiyelini daha etkili bir şekilde kullanır.
- Hemşireliğin geleceğini etkilemek için fırsatları değerlendirir.

İşverenler için yararlarına aşağıda yer verilmiştir:

- Tutarlı bir şekilde yüksek bakım standartları sağlayacak bir modelin kullanılmasına olanak sağlar.
- Personelin örneğin değerlendirme risk yönetimi gibi uzmanlık ve yeterlilikler hakkında daha net iç görüş sahibi olmasını sağlar.
- Organizasyon planlamasına yardım eder.

Hasta bireyler ve toplum için yararlarına aşağıda yer verilmiştir:

- Hasta bakımında sürekli yüksek standartlar kullanılır.
- Hizmet sunumunun etkinliği artar.
- Bakımın sağlanması için erişim ve seçim olanaklarını geliştirir.

Bu belgenin aşağıda belirtilen konular için yararlı bir araç olacıdı öngörülmektedir:

- Yerel ve ulusal yönergeler ve politikalara uygun olarak hedefleri detaylandırarak iş tanımlarını ve ödeme incelemelerini/plannamalarını destekler.
- Farklı düzeylerde klinik yeterlilikler değerlendirilir.
- Kişisel amaç ve hedeflerin geliştirilmesine olanak tanır.
- Performans değerlendirmesine yardımcı olur.

Uzmanlık Yeterlilikleri

Uzman yetişkin endokrin hemşireleri yeterlilik çerçevesi aşağıdaki tablolarda sunulmaktadır:

Yetkinlik 1: Akromegali.

Yetkinlik 2: Benign (iyi huylu) adrenal tümörler.

Yetkinlik 3: Cushing Sendromu.

Yetkinlik 4: Endokrin Fonksiyonu Değerlendiren Dinamik Test

Yetkinlik 5: Büyüme Hormonu Eksikliği.

Yetkinlik 6: Hipoparatiroidizm ve hiperparatiroidizm.

Yetkinlik 7: Hipogonadizm.

Yetkinlik 8: Hipopituitarizm.

Yetkinlik 9: Osteoporoz.

Yetkinlik 10: Polikistik over sendromu.

Yetkinlik 11: Hipofiz ve adrenal bez bozuklukları için steroid replasman tedavisi.

Yetkinlik 12: Tiroid hastlığı.

Yetkinlik 13: Geçiş dönemi (Çocukluktan Yetişkinliğe).

Yetkinlik 1 Akromegali.

Yetkin	Uzman
Yetkin	Yetkin
Yetkin	Yetkin
<ul style="list-style-type: none"> Akromegalij patofizyolojisini belirti, bulgu ve tanı kriterleri dahil olmak üzere anlар ve bunu hastaya açıklayabilir Ulusal kanita dayalı yönetmelere göre gerekli incelemeler hakkında bilgiye sahiptir ve anlıra^a Ulusal GH ve IGF-1 referans aralıkları hakkında farkındalık ve bilgiye sahiptir Ulusal politikalari, protokollerini ve ortak bakım yönetmeliğine sahiptir Uygun teknik ve tedavi yöntemlerini bilir ve bunları hastaya açıklayabilir^a Hasta destek hizmetlerinin rolünü kabul eder ve bunlara nasıl erişilebileceği konusunda hastaya rehberlik edebilir Durumun psikolojik yönlerini kabul eder Endişelerini dinleyerek hasta birey ve ailesini destekler ve gerekligiinde daha fazla destege erişim sağlar Belgelerini doğru bir şekilde kaydeder ve sağlık ekibi üyeleriyle iletişim kurar 	<ul style="list-style-type: none"> Test sonuçlarındaki anomalilikleri zamanında tespit ederek bu doğrultuda bakımı artırma yönünde önlemler alır^{a,b,c} Hasta bireye teshis ve yönetimin uzun vadeli etkiler konusunda hastalığa özgü eğitim sağlar Kendi kendine enjeksiyon teknikleri dahil olmak üzere tıbbi tedavileri başlatır ve uygun şekilde izler hastaya oası yan etkiler ve ne zaman destek alması gerektiği konusunda önerilerde bulunur. Araştırma ve kanta dayalı uygulamaları klinik bakma dahil eder Ulusal politikalara, protokollere ve ortak bakım yönetgilerine uyar Birinci basamak ortamında meslektaşlarını eğitim-öğretim ve destek sağlar Güncel klinik araştırmalar ve rehberler hakkında bilgi sahibidir Duruma özgü ruhsal sorunları tanı, hasta bireye ve ailesine destek sağlar Genç meslektaşlara eğitim sunuyor, onları destekler ve desteklerini sağlar Genç meslektaşları için rol model olarak hareket eder
<ul style="list-style-type: none"> Test sonuçlarındaki anomalilikleri zamanında tespit ederek bu doğrultuda bakımı artırma yönünde önlemler alır^{a,b,c} Hasta bireye teshis ve yönetimin uzun vadeli etkiler konusunda hastalığa özgü eğitim sağlar Kendi kendine enjeksiyon teknikleri dahil olmak üzere tıbbi tedavileri başlatır ve uygun şekilde izler hastaya oası yan etkiler ve ne zaman destek alması gerektiği konusunda önerilerde bulunur. Araştırma ve kanta dayalı uygulamaları klinik bakma dahil eder Ulusal politikalara, protokollere ve ortak bakım yönetgilerine uyar Birinci basamak ortamında meslektaşlarını eğitim-öğretim ve destek sağlar Güncel klinik araştırmalar ve rehberler hakkında bilgi sahibidir Duruma özgü ruhsal sorunları tanı, hasta bireye ve ailesine destek sağlar Genç meslektaşlara eğitim sunuyor, onları destekler ve desteklerini sağlar Genç meslektaşları için rol model olarak hareket eder 	<ul style="list-style-type: none"> Uygun şekilde reçete yazmak da dahil olmak üzere klinik rehberleri tasarlamak ve uygulamak için biyokimyasal kanıtları kullanır^{a,b,c} Tedavinin etkinliğini değerlendirebilir Ek gerekli biyokimyasal ve radyolojik araştırmalar başlatır^a Ekonominik destege erişimi kolaylaşırma da dahil olmak üzere, tedavi seçeneklerinin maliyet etkilerini ve etkinliğini değerlendirdir Liderlik ve danışmanlık aracılığıyla illeri düzey uygulamalar geliştirir Sağlık bakım hizmeti eksikliklerini tespit eder ve bunlara yönelik stratejiler geliştirir Ulusal politikalardan entegreşyonu için sorumluluk alır Genç meslektaşlara eğitim verir, onları destekler ve desteklerini sağlar

^aEndokrin fonksiyonu değerlendiren dinamik testlerin yeterliliği.
^bHipofiz ve adrenal bezérin bozuklukları için steroid replasman tedavisi yeterliliği.
^cHipopituitarizm yeterliliği.

Yetkinlik 2 Benign (iyi huylu) Adrenal Tümörler.

Yetkin	Uzman
<p>Yetkilii düzeyde ek olarak</p> <ul style="list-style-type: none"> Adrenal bezlerinin anatomisi ve fizyolojisi hakkında bilgi sahibi olduğunu gösterir Iyi huylu adrenal tümörlerin farkında olduğunu gösterir. Iyi huylu adrenal tümörlerin farklılığı, feokromositomalar ve Conn sendromu Iyi huylu adrenal fonksiyonun nasıl değişebileceğine dair temel bilgileri bildiğiğini gösterir İncelemeleri (klinik taramaları) hasta birey ve yakınlarına doğru bir şekilde açıklar Ulusal olarak üzerinde anlaşmaya varılmış protokoller kullanarak rehber altında testler gerçekleştirebilir^a Endişelerini dinleyerek hasta birey ve ailesini destekler ve gerekliğindede daha fazla desteği erişim sağlar Bulguları doğru bir şekilde kaydeder ve sağlık ekibi üyeleriyle iletişim kurar 	<p>Yetkilii ve Yetkin düzeyeye ek olarak</p> <ul style="list-style-type: none"> Iyi huylu adrenal tümörlerin normal adrenal işlevi nasıl etkileyebileceğine dair derinlemesine bilgi sahibi olduğunu gösterir Adrenal insidentaloma teshisi konan bir hastaya, bunun fonksiyonel veya nonfonksiyonel bir tümör olup olmadığı belirlemek için gerekli testleri açıklamaya becerisini gösterir Farklı testlerin arkasındaki mantığı ve eşzamanlı ilaç veya diyetin sonuçları nasıl etkileyebileceğini açıklayabilir^a Anormal test sonuçlarını bilir ve uygun şekilde üst yetkinlikteki sağlık personeline iletir Multi-disipliner ekip (MDE) ile daha fazla test ihtiyacını veya tedaviye başısmayayı/tedaviyi değişikliklerini tartışır Birinci basamakta ve hastanedeki görevli sağlık ekibi üyelerine eğitim ve destek sağlar Genç meslektaşları için rol model olarak hareket eder Araştırma ve kanıt dayalı uygulamaları bireştirecek bakım hizmeti eksikliklerini belirler ve bunlara yönelik stratejiler geliştirir Ulusal politikaların entegrasyonu için sorumluluk üstlenir Bu yeterlilikle ilgili genç meslektaşlara eğitim verir, onları destekler ve değerlendirdir

^aEndokrin fonksiyonu değerlendiren dinamik testlerin yeterliliği.

Yetkinlik 3 Cushing Sendromu.

Yetkin	Uzman
Yetkin <ul style="list-style-type: none"> Normal hipotalamik-hipofiz-adrenal (HPA) ekseninin patofiziolojisini anlar ve normal durumları biliyor 	Yetkin <ul style="list-style-type: none"> Yetkin düzeye ek olarak Anormal test sonuçlarını belirleyebilir ve uygun şekilde iletebilir^{a,b,c}
Klinik öykü alırken Cushing semptomlarını tanıyalabilir <ul style="list-style-type: none"> Durumu teşhis etmek için gereklen incelemeler ve ulusal bilgiye sahiptir^a 	Incelemelerin sınırlarını anladığını gösterir <ul style="list-style-type: none"> Hastaya ameliyat önceesi ve ameliyat sonrası ilaçlarla ilişkili riskler ve yararları hakkında tavsiyelerde bulunur^b Tehsilis ve yönetimin uzun vadeli etkileri konusunda hastaya hastalığına özelleştirme sağlar
Cushing hastalığını hastaya belirli ve semptomlar, tanısal incelemeler ve olası tedavi seçenekleri dahil olmak üzere basit terimlerle açıklayabilir <ul style="list-style-type: none"> Araştırmaları ve hasta yatış planını koordine edebilir Endişelerini dinleyerek hasta birey ve ailesini destekler ve gerektiğiinde daha fazla desteği erişim sağlar Bulguları doğru bir şekilde kaydeder ve sağlık ekibi üyeleriyile iletişim kurar 	Incelemeye izin verir <ul style="list-style-type: none"> Hastaların hemşire liderliğindeki bir ortamda izleyebilir ve belirtiler, semptomlar ve biyokimyasal incelemeler dahil olmak üzere tedavinin etkinliğini değerlendirebilir^{a,b,c} Uygun ilaçların reçete edilmesi ve uygulanması dahil olmak üzere bireyselleştirilmiş hasta klinik bakım yollarını tasarılar, uygular ve dizinler olarak değerlendirir İncelemeye araştırma yoluyla uygulamayı değerlendirdir

^aEndokrin fonksiyonu değerlendiren dinamik testlerin yetenliği.

^bHipofiz ve adrenal bezlerin bezulkukları için steroid replasman tedavisi yetenliği.

^cHipopituitarizm yetenliği.

Yetkinlik 4 Endokrin Fonksiyonu Değerlendiren Dinamik Test.

Yetkili	Yetkin	Uzman
Yetkili	Yetkili düzeyde ek olarak	Yetkili ve Yetkin düzeye ek olarak
<ul style="list-style-type: none"> Endokrin sistemin anatomisini, fizyolojisini ve normal işlevini anladığını gösterir 	<ul style="list-style-type: none"> Bir endokrinin testin güvenilirliğini etkileyen faktörleri anladığını gösterir 	<ul style="list-style-type: none"> Karmaşık testleri güvenli, yetkin ve bağımsız bir şekilde gerçekleştirir
<ul style="list-style-type: none"> Yaygın endokrin dinamik fonksiyon testleri hakkında farkındalık gösterir ve protokollerin arkasındaki mantığı basit terimlere açıklayabilir 	<ul style="list-style-type: none"> Her dinamik testin güvenlik parametreleri hakkında bilgi sahibidir ve endişelerini azaltma becerisine sahiptir 	<ul style="list-style-type: none"> İstenen test kontrendike olduğunda alternatif bir test başlatma bilgi ve becerisine sahiptir
<ul style="list-style-type: none"> Normal biyokimyasal aralıklar hakkında bilgi gösterir 	<ul style="list-style-type: none"> Uzman hemşire veya uzman hekimin gözetiminde karmaşık testleri güvenli ve yetkin bir şekilde gerçekleştirir 	<ul style="list-style-type: none"> Dinamik fonksiyon testleri için kanita dayalı protokoller geliştirir ve günceller
<ul style="list-style-type: none"> Testler ve incelemeler ile ilgili rol ve sorumluluklarını bilincindedir 	<ul style="list-style-type: none"> Anormal test sonuçlarını belirleyebilir ve uygun şekilde yorumlayabilir 	<ul style="list-style-type: none"> Sonuçları yorumlar ve belirtilmiş gibi uygun şekilde hareket eder
<ul style="list-style-type: none"> Hasta ve ailesine seçilen dinamik testin açıklamasını ve gereklilikini sunabildir 	<ul style="list-style-type: none"> Multi-disiplinli ekip ile daha fazla test ihtiyaçını tartışır 	<ul style="list-style-type: none"> Ulusal protokoller tarafından kararlaştırıldığı şekilde, endokrin olmayan danışmanlardan doğrudan konsültasyonları kabul eder
<ul style="list-style-type: none"> Kararlaştırılan protokole göre gözetim altında düşük riskli testler gerçekleştirir 	<ul style="list-style-type: none"> Birinci basamakta ve hastanedeki görevli sağlık ekibi üyelerine eğitim ve destek sağlar 	<ul style="list-style-type: none"> Ulusal düzeyde endokrin testlerinin tüm yönleri hakkında tavsiyelerde bulunur
<ul style="list-style-type: none"> Uzman hemşire veya pratisyen hekime daha yüksek risk testleri gerçekleştirmede yardımcı olur 	<ul style="list-style-type: none"> Araştırma ve kanita dayalı uygulamaları klinik hizmete dahil eder 	<ul style="list-style-type: none"> İnceleme ve araştırma yoluyla uygulamayı değerlendirir
<ul style="list-style-type: none"> Endişelerini dinleyerek hasta birey ve ailesini destekler ve gerekliğinde daha fazla desteği erişim sağlar 	<ul style="list-style-type: none"> Testleri uygulayacak üstlenen daha az deneyimli hemşire meslektaşlarını denetler 	<ul style="list-style-type: none"> Liderlik ve danışmanlık aracılığıyla ileri düzey uygulamaları geliştirir
<ul style="list-style-type: none"> Belgeleri doğru bir şekilde kaydederek ve sağlıyor üyeleriyle iletişim kurar 	<ul style="list-style-type: none"> Genç meslektaşlar için rol model olarak hareket eder 	<ul style="list-style-type: none"> Sağlık bolum hizmeti eksikliklerini tespit eder ve bunlara yönelik stratejiler geliştirir
		<ul style="list-style-type: none"> Ulusal politikaların entegrasyonu için sorumluluk alır
		<ul style="list-style-type: none"> Genc meslekta lara eitim verir, onları destekler ve de erinfeldir

Yetkinlik 5 Büyüme Hormonu Eksikliği.

Yetkili	Yetkin	Uzman
Yetkili düzeyde ek olarak	Yetkili düzeyde ek olarak	Yetkili ve Yetkin düzeyde ek olarak
<ul style="list-style-type: none"> Büyüme hormonu eksikliğinin belirtileri ve semptomları ve tanı dahil olmak üzere patofizyolojisini anılar ve bunu hastaya açıklayabilir Gereken uygun incelemeler hakkında bilgiye sahiptir^a 	<ul style="list-style-type: none"> Büyüme hormonu replasmanı için NICE kriterlerinin karşılanması sağlanabilir Büyüme hormonu replasman tedavisi için kontrendiksyonları bilir 	<ul style="list-style-type: none"> Ulusal ortak bakım anlaşmasına uygun olarak finansmana erişim konusundaki tartışmalara katkıda bulunur NICE yönergelerine uygun olarak büyümeye hormonu dozunu başıatabilir ve ayarlayabilir, etkinliği değerlendirebilir ve tedavinin devamına ilişkin klinik bir karar verebilir
<ul style="list-style-type: none"> Ulusal Sağlık ve Bakım Mükemmeliği Enstitüsü (National Institute of Health and Care Excellence, NICE) yönergelerine uygun olarak büyümeye hormonu replasmanı gereklilikleri hakkında bilgiye sahiptir^b İnsülin benzeri büyümeye faktörü 1 (IGF1) referans aralıklarının farkındadır 	<ul style="list-style-type: none"> Ulusal politikalardarı ve ortak bakım yönergelerini bilir Seçilen cihazı ve enjeksiyon tekniklerini hastaya gösterebilir ve öğretebilir Hastalarla, olası yan etkilerin büyümeye hormonu replasmanı ve ne zaman öneri alınması gerektiği konusunda tavsiyelerde bulunur Hastaya depolama ve mevcut evde yede克莱me hizmetleri hakkında tavsiyelerde bulunabilir Endişelerini dinleyerek hasta birey ve ailesini destekler ve gerekliğinde daha fazla desteği eriştiğim sağlar 	<ul style="list-style-type: none"> Ek gerekli biyokimyasal ve radyolojik incelemeleri başlatır Büyüme hormonu replasmanı ile ilgili hemşire liderliğinden bir hizmet geliştirir ve sunar Liderlik ve danışmanlık amacıyla ileri düzey uygulamalar geliştirir Sağlıklı bakım eksikliklerini tespit eder ve bunlara yönelik stratejiler geliştirir Ulusal politikalardan entegrasyonu için sorumluluk alır Uzmanlığını paylaşıarak ve daha geniş hasta topluluklarıyla işbirliği yaparak ilgili hasta destek gruplarıyla başıanti kurar Genç meslektaşlara eğitim verir, onları destekler ve desteklerdir
		<p>^aEndokrin fonksiyonu değerlendirilen dinamik testlerin yetерliliği. ^bNational Institute of Health and Care Excellence (NICE), see www.nice.org.uk</p>

Yetkinlik 6 Hipoparatiroidizm ve hiperparatiroidizm.

Yetkililer	Yetkinler	Uzmanlar
Yetkililer	Yetkililer	Yetkililer ve Yetkin düzeyde ek olarak
• Normal paratiroid bezinin anatomisini ve fizyolojisini anılar	• Anormal test sonuçlarını tanır ve uygun şekilde yükseltir	• İnceleme sonuçlarını yorumlayabilir ve tedaviye ilişkin klinik ve reçete yazma kararları verebilir
• RHipoparatiroidizmin ve hiperparatiroidizmin belirti ve semptomlarını ve kalışum ve D vitamininin etkisini tanır	• İncelemelerin sınırlarını anladığını gösterir	• Bireysel hasta yönetimi konusunda multi-disipliner ekip tartışmalarına aktif olarak katılır
• Uygun araştırmalar hakkında bilgi ve anlayış gösterir ve bunları hastaya açıklayabilir	• Tibbi ve cerrahi yönetim dahil olmak üzere çeşitli tedavi seçenekleriyle ilişkili riskler ve yararları konusunda hasta tavsiyede bulunur	• Belirli, bulgular ve biyokimyasal kontrol dahil olmak üzere tedavinin etkinliğini değerlendirebilir
• Hastalara tanı ve tedavi yöntemlerini açıklayabilir	• Teşhis ve tedavinin uzun vadeli etkileri konusunda hastaya hastalığına özel eğitim sağlar	• Sağlık bakım hizmeti eksikliklerini tespit eder ve bunlara yönelik stratejiler geliştirir
• Gereklüğünde daha fazla desteğe erişim sunarak endişelerini dinleyerek hasta ve aileyi destekler	• Duruma özgü ruhsal sorunları tanıır; hasta bireye ve ailesine destek sağlar	• Uygunsa, hemşire liderliğindeki bir hizmet geliştirir
• Belgeleri doğru bir şekilde kaydederek ve sağlık ekibi üyeleriyle iletişim kurar	• Araştırma ve kanıtta dayalı uygulamaları klinik hizmete dahil eder	• Uygulamayı inceleme ve araştırma yoluyla değerlendirir
• Genç meslektaşlar için rol model olarak hareket eder	• Liderlik ve danışmanlık yoluyla ileri düzeyde uygulama geliştirir	• Genç meslektaşlara eğitim verir, onları destekler ve değerlendirir

Yetkinlik 7 Hipogonadizm.

Yetkin	Uzman
Yetkililer	Yetkililer ve Yetkin düzeye ek olarak
• Belirtiler, semptomlar ve tanı dahil olmak üzere hipogonadizmin patofizyolojisini anlatır ve bunu hastaya açıklayabilir	• Anormal test sonuçlarını tanıır ve uygun şekilde yükseltir ^a
• Durumu tefsis etmek için ulusal biyokimya aralıkları da dahil olmak üzere inceleme hakkında bilgi ve anlayışa sahiptir ^a	• Teşhis ve yönetimin uzun vadeli etkileri konusunda hastaya hastalığa özel eğitim sağlar
• Ulusal reçete yazma politikalarını ve protokollerini bilir	• Potansiyel yan etkiler ve ne zaman tavsiye alınması gerektiği dahil olmak üzere tıbbi tedavilerin riskleri ve yararları konusunda hastaya tavsiyede bulunur
• Uygun tedavi yöntemlerini bilir ve bunları hastaya açıklayabilir	• Tibbi tedavileri yönetir ve bunları uygun şekilde izler
• Endiselerini dinleyerek hasta birey ve ailesini destekler ve gerektiğinde daha fazla desteği erişime sağlar	• Araşturma ve kanıt dayalı uygulamaları klinik hizmete dahil eder
Belgelerini doğru bir şekilde kaydederve sağlık ekibi üyeleriyle iletişim kurar	<ul style="list-style-type: none"> • Güncel klinik araştırmalar ve rehberler hakkında bilgi sahibidir • Duruma özgü ruhsal sorunları tanıır; hasta bireye ve ailesine destek sağlar • Birinci basamak ortamında meslektasharına öğretim ve destek sağlar • Genç meslektaşları için rol model olarak hareket eder • Liderlik ve danışmanlık aracılığıyla ileri düzey uygulamalar geliştir • Uygulamayı inceleme ve araştırma yoluyla değerlendirir • Saçılık bakım hizmeti eksikliklerini tespit eder ve bunlara yönelik stratejiler geliştirir • Ulusal politikalardan entegrasyonu için sorumluluk alır • Genç meslektaşlarına eğitim verir, onları destekler ve değerlendirdir

^aEndokrin fonksiyonu değerlendiren dinamik testlerin yeterliliği.

Yetkinlik 8 Hipopituitarizm.

Yetkinlik	Yetkin	Uzman
Yetkin	Yetkin düzeye ek olarak	V Kieffer ve <i>diğ.</i>
<ul style="list-style-type: none"> Hipofiz bezinin normal anatominisi ve fizyolojisini ve hipopituitarizme neden olabilecek hastalık süreçlerini anlar Hastalarla hipopituitarizmi ve hormon replasmanın gerekliliğini açık ve anlaşılır bir dil kullanarak açıklayabilir Gerekli uygun araştırmaları bilir ve anlar Kararlaştırılan ulusal protokollere göre dinamik hipofiz testi yapabili^a Araya giren hastalık dönemlerinde steroid dozunun artırılması ile ilgili uygulamaların önemini anlar ve uygulamaya dair bu ilkelei güvenlik ve uyumu teşvik edecek şekilde hastalarla aktar^b Hormon replasmanının hasta sağlığı üzerindeki etkisini tanıyalır ve multi-disipliner ekibi üyelerinden önerilebilir ihtiyaç duyulduğunda bunu belirleyebilir Durumun psikolojik yönlerini kabul eder Endişelerini dinleyerek hasta birey ve ailesini destekler ve gerekçijinde daha fazla desteği erişim sağlar Belgeleri doğru bir şekilde kaydeder ve sağlık ekibi üyeleriyle iletişim kurar 	<ul style="list-style-type: none"> Hipopituitarizme yol açabilecek tedavi ve hastalık modalitelerinin doğasını anlar ve bunları hastıyla tartışabilir Dinamik test sonuçlarını gözden geçirir ve hipopituitarizmi tanımlayabilir ve uygun şekilde ilerletebilir^a Ürünün mevcudiyeti, avantajları ve olası yan etkileri dahil olmak üzere tüm hormon replasman seçeneklerini tartışma becerisini gösterir^{b,c,d,e} Ulusal politika ve yönnergelere göre hormon replasmanları konusunda hastaların etkili bir şekilde izlenmesini sağlar^{b,c,d,e} İzleme sonuçlarını gözden geçirir; uygun tedavinin tartışılmasını başlatır ve katkıda bulunur Seçilmiş hasta gruplarında, hastalık dönemlerinde uygunlanması gereken steroid doz artışı ile ilgili kurallara dair eğitimi etkin bir şekilde pekiştirek hastaların bu uygulamaları anladığından ve uygulayabilidildiğinden emin olur^b Kanita dayalı uygulama, güncel araştırma ve hipofiz bakımındaki gelişmeler hakkında bilgi verir Güncel klinik araştırmalar ve rehberler hakkında bilgi sahibidir Duruma özgü ruhsal sorunları tanır; hasta birey ve ailesine destek sağlar Genç meslektaşları için rol model olarak hareket eder 	<ul style="list-style-type: none"> Hastalık süreci hakkında kapsamlı bilgileri görüntüler ve bıyıkimsız sonuçları ve taramaları değerlendirebilir Cerrahi, tıbbi ve radyoterapi tedavi seçeneklerinin riskleri/ faydaları ile ilgili karmaşık bilgileri hastalarla paylaşmak için gelişmiş iletişim becerileri gösterir Bireysel testimirlmiş bir hasta klinik bakım sürecini tasrarlar, ugular ve düzenli olarak değerlendirir Dinamik test sonuçlarını analiz edebilir ve tıbbi desteği ne zaman gereklisi olduğunu fark ederek uygun olduğunda reçete yazabili^a İzleme sonuçlarını yorumlar, tedavi değişiklikleri veya ayarlama konusunda tavsiyelerde bulunur Karmaşık hastaları ve onların yönetimini tartışan multi-disipliner ekiblerde aktif olarak yer alır Artan risk altındaki hastaları tespit eder ve öngörülü değişimlerle güvenlik ve uyum sağlamak için sağlam stratejiler geliştirir^b Uzmanlığını paylaşıarak ve daha geniş hasta topluluklarıyla işbirliği yaparak ligili hasta destek gruplarıyla bağıntı kurar Sağlık hizmeti eksikliklerini tespit eder ve bunlara yönelik stratejiler geliştirir Liderlik ve danışmanlık yoluyla ileri düzeyde uygulama geliştirir Genç meslektaşlara eğitim verir, onları destekler ve değerlendirdir
Yetkinlik Çerçevesi	V Kieffer ve <i>diğ.</i>	Endocrinoloji Derneği Yetkinlik Çerçevesi
11-17	4:W11	

^a Endokrin fonksiyonu değerlendiren dinamik testlerin yeterliliği.
^b Hipofiz ve adrenalin bezlerin bozuklukları için steroid replasman tedavisi yeterliliği.
^c Büyüme hormonu eksikliği yeterliliği.
^d Hipogonadizm yeterliliği.
^e Tiroid hastlığı yeterliliği.

Yetkinlik 9 Osteoporoz.

Yetkin	Uzman
Yetkin Yetkin düzeye ek olarak	<ul style="list-style-type: none"> Osteoporoz hastalığının ilerlemesinin doğasını anlar ve hastalarla bireysel sonuçları tartışabilir Gelişmiş radyolojik ve biyokimyasal inceleme bilgisini kullanarak osteopeni/osteoporoz teşhis edebilir
Uzman Yetkin düzeye ek olarak	<ul style="list-style-type: none"> Osteoporoz tedavisi için uluslararası klavuzlar halkında bilgiye sahiptir Uygun tedavi yöntemlerini bilir ve bunları hastaya aktılabılır Teşhisin hastalar üzerindeki etkisini ve bireysel yaşam tarzı seçimlerinin kemik sağlığını etkileyebileceğini kabul eder Hasta destek grupları, psikolojik destek gibi gerectığında daha fazla desteğe erişim sunar Bulguları doğru bir şekilde kaydeder ve sağlık ekibi üyeleriyle iletişim kurar

Yetkinlik 10 Polikistik Over Sendromu (PKOS).

Yetkili	Yetkin	Uzman
	Yetkili düzeye ek olarak	Yetkili ve Yetkin düzeye ek olarak
<ul style="list-style-type: none"> Polikistik over sendromunun belirti, semptom ve tanı kriterleri dahil olmak üzere patofizyolojisini anılar ve bunu hastaya açıklayabilir Uygun teshis araştırmaları ve tedavi yöntemleri hakkında bilgi sahibi olduğunu gösterir ve bunları hastaya açıklayabilir Hasta destek hizmetlerinin rolünü kabul eder ve bunlara nasıl erişilebileceği konusunda hastaya rehberlik edebilir 	<ul style="list-style-type: none"> Uygun inclemeleri order eder, anormal sonuçları tanır ve uygun şekilde iletir Teshis ve tedavinin uzun vadeli etkileri konusunda hastaya hastalığına özel eğitim sağlar Duruma özgü ruhsal sorunları tanır; hasta bireye ve ailesine destek sağlar Durumun psikolojik yönlerini kabul eder ve gerektiğinde daha fazla destegiye erişim sunar 	<ul style="list-style-type: none"> Polikistik over sendromlu hastaları araştırmak, tedavi etmek ve izlemek için hemşire liderliğinde bir hizmet geliştirir Gelmiş radyolojik ve biyokimyasal inceleme bilgisini kullanarak PKOS'u tespis edebilir Ulusal yönetgeli ve protokollere göre, diğer uzmanlık alanlarından doğrudan yönlendirmeleri kabul eder Belirti, bulgular ve biyokimyasal yanıt dahil olmak üzere tediavilerin etkinliğini değerlendirir Uzmanlığını paylaşıarak ve daha geniş hasta topluluklarıyla işbirliği yaparak Igjili hasta destek grupları ya başıantı kurar Uygulamayı izlem (inceleme) ve araştırma yoluyla değerlendirdir Liderlik ve danışmanlık yoluyla en iyi uygulamaları geliştirir İHizmet eksikliklerini tanımlar ve araştırma ve kanıtta dayalı uygulamaları bireleştirerek bunları ele almak için stratejiler geliştirir Ulusal politikalardan entegrasyonu için sorumluluk alır Genç meslektaşlara eğitim verir, onları destekler ve değerlendirdir

Endocrine Connections

Yetkinlik 11 Hipofiz ve adrenal bez bozuklukları için steroid replasman tedavisi.

Yetkin	Uzman
Yetkin	Yetkin
<ul style="list-style-type: none"> Hipotalamus-hipofiz-adrenal (HPA) eksenindeki bozuklukların patofiziolojisini belirtir, semptomları ve tanı kriterleri dahil olmak üzere anlar Steroid replasmanı gerektiren endokrin bozukluklar hakkında bilgi sahibidir Steroid eksikliğini tanıtmak için gerekli klinik testleri bilir ve anılar Steroid ilaç almanın nedenlerini ve almamanın sonuçlarını açıklayabilir Araya giren hastalık dönemlerinde steroid dozunun artırılması ile ilgili uygulamaların önemini anlar ve uygulamaya dair bu ilkeleri güvenlik ve uyumu teşvik edecek şekilde hastalara aktarır Hastaya uygun acil tedavi tekniklerini öğretebilir ve hastanın bu konuda anlama ve yeterlilik düzeylerini değerlendirebilir Durumun psikolojik yönlerini kabul eder Hasta destek hizmetlerinin rolünü kabul eder ve bunlara nasıl erişilebileceği konusunda hastaya rehberlik edebilir Endişelerini dinleyerek hasta birey ve ailesini destekler ve gerekligiinde daha fazla desteği erişim sağlar Steroid kartlarının ve tıbbi kimlik bilgilerinin önemi konusunda hastayı bilgilendirir ve eğitir 	<p>Yetkin düzeyde ek olarak</p> <ul style="list-style-type: none"> Anormal test sonuçlarını tanır ve uygunsa uzman sağlık personeli ile bunları tartışmaya başlar^a Birincil ve ikinci adrenal yetmezliği ayırt edebilir ve bunu hastaya açıklayabilir.^b Hastaya, günlük bazda ve mevcut hastalık sırasında steroid yönetimi ve uygulamasının kontrolünü ele alması için yetki verir Karmaşık replasman rejimlerini açıklayabilir ve tartışabilir Hastayı fazla ve eksiks steroid alınanın olası yan etkileri ve bu konuda ne zaman öneri alması gerektiği konusunda bilgilendirir Steroid replasman ile ilgili olarak yaşam tarzı yönetimi hakkında tavsiyelerde bulunur ve bilgi sağlar Arastırma ve kanıt dayalı uygulamaları klinik hizmete dahil eder Güncel klinik araştırmalar ve rehberler hakkında bilgi sahibidir Duruma özgü ruhsal sorunları tanıttı hasta bireye ve ailesine destek sağlar Birincil ve ikinci bakım ortamındaki meslektaşlarına destek sağlar Genç meslektaşlarla eğitim verir, onları destekler ve değerlendirdir Genç meslektaşlar için rol model olarak hareket eder Belgeleri doğru bir şekilde kaydeder ve sağlık ekibi üyeleriyile iletişim kurar
<ul style="list-style-type: none"> Araştırma sonuçlarını yorumlayabılır ve tedaviye ilişkin klinik ve reçeteleme kararları verebilir^a Belirli, bulgular ve biyokimyasal kontrol dahil olmak üzere tedavinin etkinliğini değerlendirebilir Ek gerekli biyokimyasal ve radyolojik incelemeleri başlatır^a Steroid replasman ile ilgili hemşire liderliğinde bir hizmet geliştirir ve sunar Liderlik ve danışmanlık aracılığıyla ileri düzey uygulamalar geliştirir Ulusal politikaların entegrasyonu için sorumluluk alır Uzmanlığını paylaşıarak ve daha geniş hasta topluluklarıyla işbirliği yaparak ilgili hasta destek gruplarıyla bağlantı kurar Sağlık bakım ekibinden etkisizliklerini tespit eder ve bunlara yönelik stratejiler geliştirir Genç meslektaşlara eğitim verir, onları destekler ve değerlendirdir 	<p>Yetkinlik ve Yetkin düzeye ek olarak</p> <ul style="list-style-type: none"> Araştırma sonuçlarını yorumlayabılır ve tedaviye ilişkin klinik ve reçeteleme kararları verebilir^a Belirli, bulgular ve biyokimyasal kontrol dahil olmak üzere tedavinin etkinliğini değerlendirebilir Ek gerekli biyokimyasal ve radyolojik incelemeleri başlatır^a Steroid replasman ile ilgili hemşire liderliğinde bir hizmet geliştirir ve sunar Liderlik ve danışmanlık aracılığıyla ileri düzey uygulamalar geliştirir Ulusal politikaların entegrasyonu için sorumluluk alır Uzmanlığını paylaşıarak ve daha geniş hasta topluluklarıyla işbirliği yaparak ilgili hasta destek gruplarıyla bağlantı kurar Sağlık bakım ekibinden etkisizliklerini tespit eder ve bunlara yönelik stratejiler geliştirir Genç meslektaşlara eğitim verir, onları destekler ve değerlendirdir

Yetkinlik 12	Tiroid hastalığı.	Yetkin	Uzman
Yetkili		Yetkili	Yetkili ve Yetkin düzeyde ek olarak
	<ul style="list-style-type: none"> Normal ve anormal tiroid fonksiyonu ile ilgili tiroid fonksiyon testleri bilgisini gösterir Hastaya tiroid anatomisini ve fizyolojisini basit terimlerle açıklayabilir Tiroid ilaçla alma nedenlerini ve almamanın sonuçlarını açıklayabilir İlacın potansiyel yan etkilerini ve ortaya çıkarsa yapılması gerekenleri açıklayabilir Hastanın semptomlarının ne zaman uzman hemşire veya sağlık personeli ile tartışılması gerektiğini belirleyebilir Endişelerini dinleyerek hasta birey ve ailesini destekler ve gerektiğinde daha fazla desteği erişim sağlar Bulguları doğru bir şekilde kaydeder ve sağlık ekibi üyeleriyle iletişim kurar 	<ul style="list-style-type: none"> Tiroid fonksiyon sonuclarında hipertiroidizm ve hipotiroidizmi belirleyebilir Tiroid disfonksiyonunun semptomlarını klinik öykü alarak ve bir hasta tarafından bildirildiinde tanıyalabilir Subklinik hastalığı gösteren tiroid fonksiyon sonuçlarını tanır ve bu hastaları uzman sağlık personeli ile bireysel olarak tartışır Hastaya olası faydalalar, yan etkiler ve komplikasyonlar dahil olmak üzere kesin tedavi seçeneklerini açıklayabilir Ulusal yönetmelere göre dozarda değişiklik yapabilir veya tiroid replasmanı reçete edebilir Duruma özgü ruhsal sorunları tanır; hasta bireye ve ailesine destek sağlar Güncel klinik araştırmalar ve rehberler hakkında bilgi sahibidir Genç meslektaşlar için rol model olarak hareket eder 	<ul style="list-style-type: none"> Tiroid hastalığının nedenini teşhis etmek ve belirlemek için derinlemesine bir sağlık değerlendirmesi ve klinik muayene yapar Tiroid büyümüsünü, nodüllerini ve kistikleri belirleyebilir Klinik tedavi planı geliştirmeden önce uygun araştırmaları düzenler ve sonuçları yorumlayabılır Subklinik hastalığı olan bir hastanın tedavi gerektirip gerektirmeyi değerlendirebilir Tiroid aşırı veya düşük aktivitesi için uygun ilaçların etiketini reçete eder ve izler Bireysel hasta yoluna uygun tiroid kanseri tedavisiini açıklayabilir Genç meslektaşlara eğitim verir, onları destekler ve değerlendirdir Tiroid hastalığı olan hastaların uzman hemşirelik bakımı ile ilgili klinik kılavuzları/standart bakım prosedürlerini geliştirir, uygular, değerlendirir ve gözden geçirir Sağlık hizmeti eksikliklerini tespit eder ve bunlara yönelik stratejiler geliştirir Liderlik ve danışmanlık aracılığıyla ileri düzey uygulamalar geliştirir

Yetkinlik 13 Geçiş dönemi: Bu yeterlilik, Pediatriden Yetişkin Endokrin Sağlık Hizmetlerine geçiş yapan ergen (16C) ile ilgilidir.

Yetkinlik	Yetkin	Uzman
Yetkilii	Yetkilii düzeyde ek olarak	Yetkilii ve Yetkin düzeye ek olarak
• Endokrin sistemin anatomisini, fizyolojisini ve normal işleviğini anladığını gösterir	• Ergenlik döneminde endokrin koşulların nasıl değiştiğini anladığımı gösterir	• Ergenlik gelişim aşamalarının dinamik testler için hazırlığı ve sonuçların yorumlanması nasıl etkileyebileceğini anladığımı gösterir ^a
• Bireyin fiziksel ve psikolojik gelişiminin uyumu nasıl etkileyebileceği konusunda bir anlayışa sahiptir	• Geçiş dönemi hastaları ve ailelerine endokrinial durumların yönetimiini açıklayabilir ^{b,c,d,e,f,g,h}	• Pediatrik endokrin ekibi ile işbirlikçi bir çalışma ilişkisi geliştirir
• Endokrin durumun psikolojik etkisi hakkında bilgi sahibi olur	• Pediatri ekibinden ek önceri ve destek gerektiğinde bunu kabul eder ve ilgili personele nasıl ulaşacağımı bilir	• Araşturma ve kanıt dayalı uygulamaları klinik bakım hizmetine dahil eder
• Yünergelerine uyar	• İlgili tüm politikalara, protokollere ve ortak bakım yönetmeliğine uyar	• Duruma özgü ruhsal sorunları tanır; hasta bireye ve ailesine destek sağlar
• Endişelerini dinleyerek hasta birey ve ailesini destekler ve gerektiğiinde daha fazla destek'e erişim sağlar	• Endişelerini dinleyerek hasta birey ve ailesini destekler ve gerektiğiinde daha fazla destek'e erişim sağlar	• Genç meslektaşları için rol model olarak hareket eder
• Endişelerini dinleyerek hasta birey ve ailesini destekler ve gerektiğinde daha fazla destek'e erişim sağlar	• Endişelerini dinleyerek hasta birey ve ailesini destekler ve gerektiğinde daha fazla destek'e erişim sağlar	• Genç meslektaşlara eğitim verir, onları destekler ve değerlendirdir

^aEndokrin fonksiyonu değerlendirilen dinamik testlerin yeterliliği.

^bBüyüme hormonu eksikliği yeterliliği.

^cHipogonadizm yeterliliği.

^dHipopituitarizm yeterliliği.

^eTiroïd hastalığı yeterliliği.

^fHipoftiz ve adrenal bezlerin bozuklukları için steroid replasman tedavisi yeterliliği.

^gCushing sendromu yeterliliği (Pitressin yeterlilik).

^hPoliistik over sendromu (PCOS) yeterlilik.

Kaynak/Dayanak

Bu belgenin birincil kaynağı, Uzman Pediatrik Endokrin Hemşireleri için Entegre Bir Kariyer ve Yeterlilik Çerçeveasıdır *Competencies: An Integrated Career and Competency Framework for Paediatric Endocrine Nurse Specialists* (11).

Yazar Katkı Beyanı

V Kieffer, K Davies, C Gibson, M Middleton, J Munday, S Shalet, L Shepherd ve P Yeoh bu çalışmaya eşit oranda katkıda bulunmuştur.

Teşekkür:

Yazarlar, bu Yetkinlik Çerçeveisinin geliştirilmesini destekleyen herkese teşekkür eder. Endokrinoloji Derneği'nin ve Julie Cragg, Tracey Curtis, Rachel Austin ve Nicci Komlosy'nin sağladığı değerli destekleri için minnettarız. Bununla birlikte, Royal College of Nursing (2008) Uzman Pediatri Endokrin Hemşireleri İçin Entegre Kariyer ve Yeterlilik Çerçeveisinin (11) sorumlu yazarı K. Davies'e belgeyi dayanak olarak kullanma izni verdiği için teşekkür ederiz.

Katkıda Bulunanlar ve Çalışma Grubu Üyeleri:

Başkan: V Kieffer MA BSc (Hons) RGN Nurse Independent Prescriber, Endocrine Nurse Specialist, Leicester Royal Infirmary.

Çalışma Grubu Üyeleri (alfabetik sırayla):

K Davies RN (Child) DipHE BSc (Hons) MSc, Clinical Nurse Specialist in Endocrinology, Great Ormond Street Hospital for Children NHS Trust, London. C Gibson BSc (Hons) RGN Nurse Independent Prescriber, Endocrine Specialist Nurse, Manchester Royal Infirmary.

M Middleton RGN Endocrine Specialist Nurse, Aberdeen Royal Infirmary. J Munday RGN RSCN BSc (Hons) Nurse Independent Prescriber, Lead Nurse Endocrinology, Queen Alexandra Hospital, Portsmouth.

S Shalet BSc (Hons) RN (Adult) MSc PGC Education Nurse Independent Prescriber, Endocrine Specialist Nurse, Salford Royal Hospitals Foundation Trust. L Shepherd MSc BSc (Hons) DipHE RN (Adult) Nurse Independent Prescriber, Endocrinology ANP, Heart of England NHS Foundation Trust.

P Yeoh RGN BSc MSc Nurse Independent Prescriber, Consultant Nurse in Endocrinology, The London Clinic.

Endokrinoloji Derneği Yasal Sorumluluk Reddi Beyanı:

Bu belgenin telif hakkı Endokrinoloji Derneği'ne aittir. Tüm sorular için Endokrinoloji Derneği'ne yazılmalıdır:

22 Apex Court, Woodlands Bradley Stoke, Bristol BS32 4JT, UK;
info@endocrinology.org.

Bu yayın, Endokrinoloji Derneği üyelerine yardımcı olacak bilgiler, öneriler ve rehberleri içermektedir. Birleşik Krallık içinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır, ancak okuyucular uygulamaların Birleşik Krallık dışındaki her ülke değişimeceği unutulmamalıdır. Bu yayındaki bilgiler bilimsel kaynaklardan derlenmiştir, ancak doğruluğu garanti edilmez. Endokrinoloji Derneği'nin doğru ve uzman bilgisi sunmasını ve rehberlik sağlamak için her türlü çaba gösterilmiş olsa da kullanıldığı tüm koşulları tahmin etmek imkansızdır. Buna göre, Endokrinoloji Derneği, yasaların izin verdiği ölçüde, bu bilgilerin ve rehberliğin içeriği veya dışında bırakılanların doğrudan veya dolaylı olarak neden olduğu iddia edilen herhangi bir kayıp veya zarardan dolayı hiçbir kişi veya kuruluşu karşı sorumlu değildir.

Gözden Geçirme/Güncelleme

Yayın tarihinden 3 yıl sonra bir revizyon yapılacaktır.

Kaynaklar

- Roach S. In *The Human Act of Caring: A Blueprint for the Health Profession*, revised edition. Ottawa, Canada: Canadian Hospital Association Press, 1992.
- Carraccio C, Wolfsthal SD, Englander R, Ferentz K & Martin C. Shifting paradigms: from Flexner to competencies. *Academic Medicine* 2002 **77** 361–367. ([doi:10.1097/00001888-200205000-00003](https://doi.org/10.1097/00001888-200205000-00003))
- Department of Health. In *Modernising Nursing Careers: Setting the Direction*. London, UK: Department of Health (available at: http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20130107105354/http://www.dh.gov.uk/prod_consum_dh/groups/dh_digitalassets/@dh/@en/documents/digitalasset/dh_4138757.pdf), 2006.
- Society for Endocrinology. In *Competency Framework for Adult Endocrine Nursing*. Bristol, UK: Society for Endocrinology (available at: <http://www.endocrinology.org/endocrinennurse/docs/CompetencyFrameworkForAdultEndocrineNursing.pdf>), 2013.
- Benner P. From novice to expert. *American Journal of Nursing* 1982 **82** 402–407.
- Benner P. In *From Novice to Expert*, Commemorative edition. Upper Saddle River, NJ, USA: Prentice Hall, 2001.
- Benner P. Using the Dreyfus model of skill acquisition to describe and interpret skill acquisition and clinical judgment in nursing practice and education. *Bulletin of Science, Technology & Society* 2004 **24** 188–199. ([doi:10.1177/0270467604265061](https://doi.org/10.1177/0270467604265061))
- UK Central Council for Nursing, Midwifery and Health Visiting. In *Code of Professional Conduct*. London, UK: UK Central Council for Nursing, Midwifery and Health Visiting (available at: <http://www.nmc-uk.org/Documents/Archived%20Publications/UKCC%20Archived%20Publications/Code%20of%20Professional%20Conduct%20June%201992.PDF>), 1992.
- Nursing and Midwifery Council. In *The Code: Standards of Conduct, Performance and Ethics for Nurses and Midwives*. London, UK: Nursing and Midwifery Council (available at: <http://www.nmc-uk.org/Documents/Standards/The-code-A4-20100406.pdf>), 2008.
- Royal College of Nursing. In *Advanced Nurse Practitioners: An RCN Guide to Advanced Nursing Practice, Advanced Nurse Practitioners and Programme Accreditation*. London: RCN (available at: http://www.rcn.org.uk/_data/assets/pdf_file/0003/146478/003207.pdf), 2012.
- Royal College of Nursing. In *Competences: An Integrated Career and Competency Framework for Children's Endocrine Nurse Specialists*. London, UK: Royal College of Nursing (available at: http://www.rcn.org.uk/_data/assets/pdf_file/0006/544704/003_264.pdf), 2013.

Son Versiyonu Gönderilme Tarihi: 17 Aralık 2014

Kabul Tarihi: 17 Aralık 2014

